

A black and white photograph of a man with dark, wavy hair, wearing a dark suit, white shirt, and dark tie. He is looking down at a document on a podium, with his hands visible. The podium has a microphone and a decorative front panel. The background is dark and ornate, with a framed picture or mirror visible.

«Найбільш переслідувана жінка сучасної доби»

ГРАФ СПЕНСЕР

*Промова, виголошена на похоронах Діани, принцеси Уельської,
6 вересня 1997 р.*

[Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

За Діаню, принцесою Уельською, майже все її доросле життя полювали фотографи-папарацці. Вони були поряд, коли молоду сором'язливу робітницю дитсадка вперше помітили разом із спадкоємцем британського королівського трону; це вони на своїх мотоциклах гналися за автомобілем принцеси в тому паризькому тунелі, де вона зустріла свою смерть. Незвичайне життя «найбільш переслідуваної жінки нашої доби» могло б багато розповісти про сутність цієї знаменитості і про її непрості стосунки з королівською родиною. У своїй надгробній промові, виголошеній 6 вересня 1997 р., брат принцеси Діани граф Спенсер спробував коротко характеризувати її феномен.

Основні віхи її життєвої історії, історії «казкового», але невдалого шлюбу, були переказані вже багато разів. Молода дебютантка світського товариства, яка вийшла заміж за старшого, досвідченішого принца Чарльза, з кожним роком дедалі більше страждала від задушливої атмосфери жорсткого королівського протоколу. Результатом цього шлюбу стало народження двох принців — Вільяма та Гаррі, але в інших аспектах він виявився невдалим, зокрема через тривалу симпатію принца до місіс Камілли Паркер-Боулз. Чарльзу завдяки своєму життєвому досвіду члена королівської родини вдавалося зберігати незворушний фасад, але Діана виявилася психологічно невідготовленою, їй було важко, тому вона часто поводитися імпульсивно й недоречно. Чутки ширилися, засоби масової інформації різко розмежувалися у своїх симпатіях, і 1992 р. було ухвалено рішення про розлучення.

Однак Діана почала формувати свій альтернативний імідж, який вона назвала «принцеса чирва»^{*}. Це була та Діана, яка продемонструвала інтуїтивну здатність

ДІАНА, ПРИНЦЕСА УЕЛЬСЬКА

Народилася в Сендрінгемі, графство Норфолк, Англія, третя донька Едварда, графа Спенсера Олторпського.

Її батьки розлучилися 1969 р. До 16 років навчалась у приватних школах Ріддлсворт Голл Скул і Вест Гіт Скул. Потім перебралася до Лондона, де працювала в дитсадку. Закохалася в Чарльза, принца Уельського, що викликало величезну увагу з боку мас-медіа, яка тривала все її життя. Вони побралися в соборі Св. Павла (1981), у подружжя народилося двоє синів: принц Вільям (1982 р. народж., зараз — другий претендент на трон) і принц Генрі (1984 р. народж., зазвичай його звуть Гаррі). Згодом шлюбні стосунки погіршилися, обидві сторони виявили подружню невірність, що призвело до розпаду сім'ї (1992) і розлучення (1996). Принцеса Діана опікувалася численними благодійними проектами, зокрема просвітницькою кампанією з ВІЛ/СНІД та кампанією із заборони протипіхотних мін.

Загинула 1997 р. в Парижі в автокатастрофі, коли її французький водій не впорався з керуванням і розбив авто, в якому Діана зі своїм коханцем Доді аль-Фадом утікали від набридливих папарацці.

^{*} Англ. *princess of hearts* буквально перекладається як «принцеса сердець». — Прим. пер.

знаходити спільну мову з людьми, що або страждали на невиліковні хвороби — СНІД, проказу тощо, або стали каліками-жертвами протипіхотних мін. За словами графа Спенсера, «саме оте глибоке внутрішнє страждання дало їй змогу знаходити спільну мову із контингентом людей, яких відштовхнуло суспільство». Дуже багато часу Діана приділяла благодійництву, що давало їй впевненість у собі і, хоч як це не дивно, посилювало світський шарм і привабливість. Відверте телевізійне інтерв'ю 1995 р., коли вона розповіла про шлунково-кишковий розлад *Bulimia nervosa* (тобто, нервова булімія), позашлюбний зв'язок та розкритикувала Чарльза й увесь королівський двір, у певному розумінні стало точкою розриву і призвело до офіційного розлучення наступного року.

Її смерть створила для королівської родини низку проблем. Відчайдушно намагаючись знайти належний протокол для реакції на смерть розлученої принцеси, офіційні представники королівського двору виставили монархію в непрезентабельному вигляді — як незграбну й неповоротку. Натомість значна частина широкого британського загалу відкинула стереотипи англійської стриманості й сприйняла трагедію майже як свою особисту, влаштувавши безпрецедентний вияв суспільної скорботи.

Промова графа Спенсера була проникливим прощальним словом молодшого брата до своєї старшої сестри. У ньому він тонко підмітив суперечливу вдачу Діани, засудив тих, хто хотів би «канонізувати» її, водночас відзначив внутрішню доброту сестри і те, що вона так і залишилася «цілісною, вірною собі». Він пообіцяв принцам Вільяму й Гаррі «творчий» розвиток й удосконалення виховного впливу їхньої матері, щоб їхні «душі не лише повнилися почуттям обов'язку й традиціями, а й могли б співати». Це був не просто докір, кинутий однією родиною іншій через виниклу сварку; ці слова знайшли вдячний відгук серед усіх тих, хто вважав Діану жертвою жорстких традицій королівського двору. Промова графа Спенсера позначила момент зміни в настроях народу і його монархії в переддень нового століття, яке от-от мало розпочатися.

Я стою сьогодні перед вами, перед країною, яку огорнула жалоба, і перед усім світом, що переживає глибоке потрясіння, як представник згорьованої родини.

Нас усіх єднає не лише бажання засвідчити пошану Діані, а й потреба зробити це. Такою великою була її притягальна сила, що десятки мільйонів людей, які беруть участь у цій церемонії в усьому світі чи то по телевізору, чи то по радіо, людей, які ніколи не знали її особисто, відчувають, що у неділю

рано-вранці також втратили близьку для себе людину. Це навіть краща пошана Діані, аніж та, яку я зміг би особисто віддати їй сьогодні.

Діана була втіленням співчуття, обов'язку, краси і стилю. Для всього світу вона була символом безкорисливої гуманності, прапороносцем прав людей гноблених, типовою британською жінкою, яка перетнула межі своєї національності. Вона була жінкою з природною шляхетністю, жінкою, яка не наголошувала на своїй належності до вищого класу суспільства, жінкою, яка за останній рік довела, що їй не треба бути членом королівської родини, аби випромінювати особливу чарівність.

Сьогодні маємо можливість сказати «спасибі» за те, що ти освітила наше життя, хоча Господь дав тобі прожити лише половину життя власного... Існує спокуса мерщій канонізувати пам'ять про тебе. Цього робити не треба. Твоя постать як людини унікальних особистісних рис є сама по собі достатньо високою, тому нам немає потреби вважати тебе святою. Бо сакралізація пам'яті про тебе означатиме нехтування самим осердям твоєї сутності, твоїм чудовим пустотливим почуттям гумору, твоєю здатністю сміятися без упину.

...Але найбільшим твоїм даром була інтуїція, і цим даром ти розпоряджалася мудро. Саме вона, інтуїція, лежала в основі твоїх характерних рис, і якщо проаналізувати, що ж було в тобі такого, що мало настільки потужну привабливу силу, то виявиться, що це — твоє інстинктивне відчуття тих речей, які по-справжньому важливі в нашому житті. Без твоєї Богом даної чутливості ми й досі були б значно більшими невігласами по відношенню до страждань людей, хворих на СНІД та ВІЛ, до сумної долі безхатченків, до суспільного остракізму хворих на проказу, до випадкових смертей від протипіхотних мін.

Якось Діана пояснила мені, що саме найпотаємніші страждання дозволили їй знайти спільну мову з широким загалом тих, кого відштовхнуло суспільство. І тут ми підходимо до ще однієї правди про неї. Попри свій високий статус, попри увесь зовнішній лоск, попри обожнення публіки Діана все своє життя залишалася в глибині душі людиною надзвичайно вразливою, майже дитиною в своєму бажанні робити добро іншим, щоб позбутися глибоко вкоріненого усвідомлення власної недосконалості, а її проблеми з харчуванням були лише одним із його симптомів. Увесь світ відчув цю сторону її вдачі і через цю вразливість ставився до неї з любов'ю й турботою, захоплюючись водночас її щирістю й чесністю.

...Загалом вона не змінилася, так і залишившись тією старшою сестрою, яка доглядала мене в дитинстві, захищала у школі й подовгу тряслася зі мною

в потягу, подорожуючи на вихідні між домівками наших батьків. Треба віддати належне її здоровому глузду, силі й витримці, завдяки яким вона попри ті вкрай химерні життєві обставини, з якими довелося зіштовхнутися в юності, залишилася внутрішньо цілісною, вірною самій собі.

«Ми не дамо їм страждати від болю»

...Думаю, вона так і не зрозуміла, чому її щиросердні добрі наміри саркастично сприймалися в мас-медіа... Моє власне і єдине пояснення полягає в тому, що непідробна й щира доброта становить загрозу для тих, хто перебуває на протилежному боці морального спектра. Не варто забувати, що з усього іронічного, яке оточувало Діану, найбільшою іронією було те, що дівчина, названа на честь давньоримської богині полювання, сама перетворилася на його об'єкт і стала найбільш переслідуваною жінкою сучасної доби.

Сьогодні їй хотілося б, щоб ми заприсяглися захистити її любих хлопчиків Вільяма й Гаррі від подібної долі, тому я обіцяю зробити це від твого імені, Діано. Ми не дамо їм страждати від болю, який так часто доводив тебе до розпачливих сліз. А ще від імені твоєї матері й сестер я присягаюся, що ми, твої кривні родичі, зробимо все, що зможемо, аби зберегти й продовжити оте творче і сповнене любові виховання, в якому ти плекала цих двох непересічних хлопців, щоб їхні душі не лише повнилися почуттям обов'язку й традиціями, а й могли б співати, не криючись і не соромлячись, як ти того й хотіла. Ми цілком і повністю шануємо ту спадщину, нащадками якої вони народилися, і тому завжди поважатимемо й заохочуватимемо їх у їхній ролі як представників королівської родини. Але ми, як і ти, вважаємо для них за потрібне пізнати якомога більше різноманітних аспектів життя, щоб на прийдешні роки озброїтися духовно й емоційно. Впевнений, що ти саме цього від нас і хотіла б.

...Завершити я хотів би подякою Богу за ті невеличкі вияви милосердя, які він виказав нам у цей жажливий час, за те, що забрав Діану в усій її красі, коли вона випромінювала радість, яка прийшла в її приватне життя. А найбільше ми вдячні Господу за те, що він дав життя жінці, яку я можу з гордістю називати своєю сестрою — єдиній, неповторній і незамінній Діані...